

Fra anden Side er der talt om Sifring af den nordre Limfjordstange og om Limfjordens Kanalisering, men hvor nyttige og nødvendige alle disse Foretagender end kunne være — ærede Medlemmer ville vide, at jeg har altid set derpaa med Velvilje — vil det være umuligt at udføre dem, naar vi binde 2 Millioner af Statskassens Midler, thi saa have vi intet Overskud, og vi kunne saa ikke udføre saadanne Foretagender uden ny Skattepaalæg. Det ærede Medlem fra Møen (S. Boffen) talte om Omlægning af Vigningskatten fra Statskassen til Kommunekassen, men Statskassen kan i saa Tilfælde heller ikke undvære den Skat, og der er mange andre Forhold, der ere lige saa vigtige, som det samme gælder om. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 7de Valgkreds (C. Hage), hvem jeg ikke ser i Djeblikket, optraadte i Fjor med megen Varme for og gennemførte ogsaa en Eftergivelse af 1,800,000 Kr. til de rige Bajerst-Ølbruggier. Dette vil heller ikke lade sig gøre i Fremtiden, og dog vilde jeg hellere være med til en saadan Eftergivelse, som kun gælder for et Aar, end til at baandlægge 2 Millioner aarlig af Statskassens Midler til evig Tid. Det kunde vel da endogjaa blive et Spørgsmaal, om det ærede Medlem fra Røge (Alberti) kunde gøre sig Haab om at saa Jonstrup Seminarium flyttet til Røge, thi heller ikke det vilde kunne gøres uden Penge. Jeg siger altsaa, at naar vi baandlægge en saa stor Kapital af Statskassens Midler til et bestemt Djemed, saa have vi bundet vore Hænder og kunne da ikke røre os uden ny Skatter, og det er noget, som man ved, at Befolkningen ikke holder saa meget af. Og hvorfor skulde vi saaledes binde vore Hænder? Bort Skolevæsen trænger ikke til nogen Reform efter min Mening, saaledes som jeg har forklaret. Den større Oplysning skulde nærmest gaa i Retning af Fagkundskab; der skulde tilstræbes, at Børnene kunde erhverve den fornødne Færdighed til Selvundervisning i Fremtiden, og hvad det i Fremtiden kommer an paa, fordi den store Konkurrence gør Fordring derpaa, er netop Fagkundskab. I denne Henseende mener jeg, at vore Højskoler og Landbrugsskoler kunde træde ganske anderledes til, naar man anvendte de Penge, her er Tale om, til dem. I Landbruget har det jo overordentlig stor Betydning, om man i Fremtiden kunde saa noget mere Fagkundskab, Kendskab til Agerdyrkningskemi, Kundskab i Jordbundsarlære, Kendskab til Fodring, Foderstoffernes Sammen sætning o. s. v. Det spiller en overordentlig stor Rolle med Hensyn til Indtægten. Jeg har nylig set, at der paa Vangeland skal oprettes et Kursus i

Landbrugskundskab, og det finder jeg meget efterfølgelsesværdigt, thi Konkurrencen i alle Forhold kræver, at man udvikler sig saa stærkt som muligt i fagmæssig Henseende. Bort Oplysningsvæsen i det hele taget trænger derimod efter min Mening ikke meget til Omordning. Vi ere jo den mest oplyste Nation i Verden, det fik vi jo at vide af Bjørnstjerne Bjørnson, da han for nogle Aar siden berejste Landet paa sin store Foredragstournee. Naar en saadan Mand siger det, maa vi vel tro det, han kom jo sammen med Landboftanden rundt omkring, og har vel derfor faaet det Indtryk, at vi vare den mest oplyste Nation i Verden. Se vi hen til, hvad vi frembringe, og den høje Kurs, hvort disse Produkter staa paa Verdensmarkedet, maa vi sige os selv, at dette Trin kan ikke være og er ikke opnaaet uden stor Oplysning. Man har jo ogsaa set, at den franske Præsident for nylig har udtalt sig gunstigt om Forholdene i Danmark. Dette er set ude fra; men se vi nu ind ad vore egne Vinduer, og det maa vi vel ogsaa have Lov til engang imellem, saa se vi en Mængde Institutioner, saavel kommunale som private, Andelsmejerier og Andelsflagerier, Spærefabrikker og Sygefæsker osv., alle bestyres de af jævne Almuefolk, og det gaar rigtig godt. De komme tit bedre fra det end den mest øvede Kontormand. Det viser dog, at man ikke staa saa lavt i Oplysning, som det skal se ud til. Se vi ind i den fattigste Braa, se vi altid Egnens lokale Blad paa Bordet. Det er vist kun et sjældent Sted, det ikke findes. Det viser, at man ogsaa er i Stand til at følge med i det, der foregaar ude i Livet, og interesserer sig derfor. Og se vi efter, hvem der udsende disse Blade; saa ere mange af vore Redaktører ligefremme Almuefolk, der ikke have faaet anden Undervisning end den, de have faaet i Almuekolen. Dog redigerer de deres Blade og behandle Sproget paa en Maade, der næsten kan gøre den lærdeste Professor til Ståmme (Munterhed). De le, mine Herrer, men jeg tror dog ikke, det er Meningen, at De ville ringeagte Redaktørerne, det vil jeg helst ikke tro. Ser man paa disse Resultater af den almindelige Oplysning i Landet, tyder det ikke paa, at vi i nogen høj Grad trænge til en Skolereform. Det kan maaske være til Vættelse for Lærerne, at Børneantallet formindstes, men det er af tvivlsom Nytte for Skolen. Den ærede Ordfører for Flerpartiet (S. C. Christensen) mente rigtignok, at det var en stor Fremgang, at man ligefrem kunde overtrumfe Frederik den 4de og saa saa mange flere Skoler, end han skaffede til Beje, og saa